

DOI: [10.32702/2307-2156-2019.8.27](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2019.8.27)

УДК 351

*П. Х. Лук'янчук,
Директор Державного архіву Одеської області*

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОФСПІЛКОВОГО КОНТРОЛЮ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

*Petro Lukyanchuk
Director of the State Archives of Odessa region*

SOME PROBLEMS OF LEGAL REGULATION OF TRADE UNION CONTROL AND PROTECTION OF RIGHTS IN MODERN CONDITIONS

*П. Х. Лукьянчук,
Директор Государственного архива Одесской области*

ОТДЕЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ПРОФСОЮЗНОГО КОНТРОЛЯ И ЗАЩИТЫ ПРАВ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

Статтю присвячено проблематиці правового регулювання профспілкового контролю та захисту прав працівників у сучасних українських реаліях. З огляду на пряму залежність дієвості профспілкового контролю від тієї позиції, яку профспілки займають в системі публічного управління і від дозволеного їм впливу на соціально-економічну сферу публічного управління, основну увагу сконцентровано на наявних правових колізіях, які обмежують діяльність профспілок.

Дослідження чинного законодавства, що регулює діяльність професійних спілок дає підстави говорити про наявність невідповідностей у окремих статтях Законів України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» та «Про громадські об'єднання». В першому з них досі наявні посилання на нормативно-правові акти, які вже втратили чинність, що унеможлиблює належне функціонування профспілкових організацій. Другий зі згаданих законів не містить інформації про профспілкові організації, незважаючи на те, що вони є наймасовішими громадськими об'єднаннями в Україні.

Окрему увагу в статті присвячено наданню визначення дефініції «профспілковий контроль». Здійснено аналіз численних наукових підходів, щодо змістовного наповнення дефініцій «контроль» та «громадський контроль», враховано позиції ряду дослідників у галузях права, державного управління, політології. На підставі дослідження сформульовано авторське визначення профспілкового контролю, який запропоновано розуміти як основу функцію профспілок в системі публічного управління, спрямовану на захист соціально-економічних та правових інтересів працюючих в частині створення безпечних умов праці, форм, систем і норм оплати праці, всіх видів компенсаційних і гарантійних виплат, соціального, медичного та інших видів страхування, збереження здоров'я, пенсійних гарантій.

В якості узагальнення результатів дослідження, запропоновано ряд змін до чинного законодавства, орієнтованих на усунення наявних правових колізій та удосконалення правового регулювання контрольної діяльності профспілок.

The article is devoted to the issue of legal regulation of trade union control and protection of workers' rights in modern Ukrainian realities. Given the direct dependence of the effectiveness of trade union control on the position that trade unions occupy in the public administration system and on their allowed influence on the socio-economic sphere of public administration, the main focus is on existing legal conflicts that limit trade unions.

A study of the current legislation governing the activities of trade unions gives grounds to speak about the existence of inconsistencies in certain articles of the Laws of Ukraine "On Trade Unions, their rights and guarantees of activity" and "On public associations". In the first of them there are still references to the Laws that have already expired, which makes it impossible for trade unions to function properly. The second of these laws does not contain information on trade unions, despite the fact that they are the largest public associations in Ukraine.

Particular attention in the article is paid to the definition of "trade union control". An analysis of numerous scientific approaches to the content of the definitions of "control" and "public control", taking into account the positions of some researchers in the fields of law, public administration, political science. Based on the study, the author's definition of trade union control is formulated, which is proposed to be understood as the basis of the function of trade unions in public administration, aimed at protecting socio-economic and legal interests of workers in creating safe working conditions, forms, systems and norms of remuneration, guarantee payments, social, medical and other types of insurance, health care, pension guarantees.

As a summary of the results of the study, a number of changes to the current legislation are proposed, aimed at eliminating existing legal conflicts and improving the legal regulation of trade union control activities.

Статья посвящена проблеме правового регулирования профсоюзного контроля и защиты прав трудящихся в современных украинских реалиях. Учитывая прямую зависимость эффективности профсоюзного контроля от положения, которое профсоюзы занимают в системе государственного управления, и от их допустимого влияния на социально-экономическую сферу государственного управления, основное внимание уделяется существующим правовым конфликтам, которые ограничивают профсоюзы.

Изучение действующего законодательства, регулирующего деятельность профсоюзов, дает основание говорить о наличии несоответствий в отдельных статьях Законов Украины «О профессиональных союзах, их правах и гарантиях деятельности» и «Об общественных объединениях». В первом из них все еще есть ссылки на уже не действующие законы, что делает невозможным нормальное функционирование профсоюзов. Второй из этих законов не содержит информации о профсоюзах, несмотря на то, что они являются крупнейшими общественными объединениями Украины.

Особое внимание в статье уделяется определению «профсоюзный контроль». Проведен анализ многочисленных научных подходов к содержанию определений «контроль» и «общественный контроль» с учетом позиций некоторых исследователей в области права, государственного управления, политологии. На основании исследования, сформулировано авторское определение профсоюзного контроля, который предлагается понимать как основание функции профсоюзов в государственном управлении, направленной на защиту социально-экономических и правовых интересов работников, в контексте создания безопасных условий труда, форм, систем и норм оплаты труда, всех видов компенсационных и гарантийных выплат, социального, медицинского и других видов страхования, сохранения здоровья, пенсионных гарантий.

По итогам исследования предлагается ряд изменений в действующее законодательство, направленных на устранение существующих правовых конфликтов и совершенствование правового регулирования контрольной деятельности профсоюзов.

Ключові слова: професійна спілка; правове регулювання; контроль; громадський контроль; профспілковий контроль; захист прав та інтересів працівників.

Key words: trade union; legal regulation; control; public control; trade union control; protection of the rights and interests of employees.

Ключевые слова: профсоюз; правовое регулирование; контроль; общественный контроль; профсоюзный контроль; защита прав и интересов сотрудников.

Обґрунтування актуальності теми дослідження. Роль профспілок у процесі захисту прав та законних інтересів мільйонів українських працівників складно переоцінити. Одним з ключових інструментів реалізації цієї місії виступає саме профспілковий контроль. При цьому дієвість механізмів профспілкового контролю залежить від тієї позиції, яку профспілки займають в системі публічного управління і від дозволеного їм впливу на соціально-економічну сферу публічного управління, зокрема в контексті їх правозахисної функції. Наявна правова колізія щодо розуміння ролі профспілок, надання їм функцій громадського контролю і нівелювання функції профспілкового контролю, намагання поєднати контрольні та правозахисні функції профспілок з неприбутковою підприємницькою діяльністю профспілок як громадських об'єднань, неузгодженість правових актів, надання права контролю працюючим за умовами колективного договору на рівні профспілок і без їх участі та наявності, призвели до прирівнювання механізмів профспілкового контролю до організаційного та правового механізму державного управління, та управління профспілками як частини організаційної структури.

Наразі має місце невизначеність державної політики щодо профспілок та видів контролю, які вони можуть здійснювати на сучасному етапі державотворення в сфері соціально-економічних інтересів населення, збереження їх прав. В ідеалі діалог між владою та профспілками має будуватись на основі спільної програми дій. Однак, щоб зробити таку програму ефективнішою, влада має конкретизувати роль профспілок у суспільстві. У першу ж чергу, потребує вдосконалення законодавче регулювання контрольної діяльності профспілок, що й обумовлює актуальність цього дослідження.

Аналіз попередніх досліджень та публікацій за тематикою дослідження. Проблематиці контролю в цілому та громадського контролю зокрема, присвячували свої дослідження такі науковці галузей державного управління та права як: О. Андрійко, В. Гарашук, О. Євтушенко, Є. Захаров, С. Косінов, А. Крупник, І. Магновський, В. Немцов, В. Сергійчук, О. Тинкован, О. Хамходера, Ф. Цесарський, С. Шкляр та інші.

Крім того, автором враховано ідеї Дональда М. Коннела стосовно розрізнення розуміння термінів «контроль» і «нагляд». Водночас, необхідність усунення існуючих в чинному законодавстві прогалин вимагає, передовсім, наукової розробки проблематики правового регулювання профспілкового контролю та захисту прав працівників у сучасних умовах.

Метою дослідження є аналіз теоретичних підходів до такого механізму захисту прав працівників як профспілковий контроль та розробка пропозицій стосовно вдосконалення його правового регулювання.

Основний зміст дослідження. Наразі чи не найбільшою проблемою правового регулювання діяльності профспілок є наявність правових колізій, які обмежують можливості профспілок у контексті виконання ними своїх основних функцій. Зокрема, відповідно до Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» «Законодавство про профспілки складається з Конституції України, Закону України «Про об'єднання громадян», цього Закону, Кодексу законів про працю України та інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до них [1]. Варто зауважити, що Закон України «Про об'єднання громадян» [2], втратив чинність 01.01.2013 р., внаслідок набуття чинності Законом України «Про громадські об'єднання» від 22.03.2012 № 4572-VI [3], в якому відсутні навіть згадки про профспілки. Натомість в тексті Конституції України профспілки згадуються всього лиш тричі, в межах Розділів VIII «Правосуддя» та XII «Конституційний Суд України», і щоразу – виключно в контексті обмежень для осіб, які претендують на посади Члена Вищої ради правосуддя, судді Конституційного Суду чи просто судді (всі вони не мають права належати до політичних партій, профспілок, брати участь у будь-якій політичній діяльності тощо) [4]. Таким чином, діяльність профспілок в Україні реально врегульовано виключно Законом України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» та Кодексом законів про працю України.

Варто зазначити, що відсутність у тексті чинного Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» посилання на Закон України «Про громадські об'єднання», при наявності посилання на законодавчий акт, який втратив чинність, але при цьому начебто регулює діяльність профспілок (Закону України «Про об'єднання громадян»), є формальною передумовою для нездатності профспілок використовувати норми чинного законодавства з метою реалізації власних функцій.

Так, зокрема, відповідно до п. 2 Ст. 21 «Права громадських об'єднань» Закону України «Про громадські об'єднання»: «Громадське об'єднання зі статусом юридичної особи має право:

1) бути учасником цивільно-правових відносин, набувати майнові і немайнові права відповідно до законодавства;

2) здійснювати відповідно до закону підприємницьку діяльність безпосередньо, якщо це передбачено статутом громадського об'єднання, або через створені в порядку, передбаченому законом, юридичні особи (товариства, підприємства), якщо така діяльність відповідає меті (цілям) громадського об'єднання та сприяє її досягненню. Відомості про здійснення підприємницької діяльності громадським об'єднанням включаються до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань;

3) засновувати з метою досягнення своєї статутної мети (цілей) засоби масової інформації;

4) брати участь у здійсненні державної регуляторної політики відповідно до Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності";

5) брати участь у порядку, визначеному законодавством, у роботі консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, що утворюються органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування для проведення консультацій з громадськими об'єднаннями та підготовки рекомендацій з питань, що стосуються сфери їхньої діяльності», - та пункту 3: «Громадське об'єднання зі статусом юридичної особи, створена ним юридична особа (товариство, підприємство) може бути виконавцем державного замовлення відповідно до закону» [3].

З огляду на те, що у Законі України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» професійна спілка тлумачиться саме як «громадська організація, що об'єднує громадян...» [1] (при цьому Закон містить посилання на правовий акт, що втратив чинність понад 5 років тому), натомість у чинному Законі України «Про громадські об'єднання» (ухваленому в 2012 році), який закріплює права таких організацій (об'єднань) немає навіть згадки про професійні спілки, можна констатувати створення законодавцем казуальної перешкоди для профспілок у контексті користування рядом прав та можливостей.

Зокрема це стосується таких статей як:

Стаття 23. «Фінансова підтримка та звітність громадських об'єднань», в якій констатується:

«1. Громадські об'єднання зі статусом юридичної особи мають право на фінансову підтримку за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів відповідно до закону.

2. Громадські об'єднання, які отримують фінансову підтримку за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів, зобов'язані подавати та оприлюднювати звіти про цільове використання цих коштів відповідно до закону.

3. Громадське об'єднання зі статусом юридичної особи, створені ним юридичні особи (товариства, підприємства) зобов'язані вести бухгалтерський облік, фінансову та статистичну звітність, бути зареєстрованими в податкових органах та сплачувати до бюджету обов'язкові платежі відповідно до закону. Надання громадським об'єднанням, створеним ними юридичним особам (товариствам, підприємствам) пільг, у тому числі з оподаткування, здійснюється на підставах та в порядку, визначених законом» [3];

- Стаття 24 «Власність громадського об'єднання», в якій констатується:

«1. Громадське об'єднання зі статусом юридичної особи для виконання своєї статутної мети (цілей) має право володіти, користуватися і розпоряджатися коштами та іншим майном, яке відповідно до закону передане такому громадському об'єднанню його членами (учасниками) або державою, набуте як членські внески, пожертвоване громадянами, підприємствами, установами та організаціями, набуте в результаті підприємницької діяльності такого об'єднання, підприємницької діяльності створених ним юридичних осіб (товариств, підприємств), а також майном, придбаним за рахунок власних коштів, тимчасово наданим у користування (крім розпорядження) чи на інших підставах, не заборонених законом.

2. Право власності громадського об'єднання зі статусом юридичної особи реалізовує його вищий орган управління в порядку, передбаченому законом та статутом громадського об'єднання. Окремі функції щодо управління майном за рішенням вищого органу управління громадського об'єднання можуть бути покладені на створені ним відповідно до статуту керівні органи, юридичні особи (товариства, підприємства), відокремлені підрозділи таких об'єднань або передані громадським спілкам, утвореним цими громадськими об'єднаннями.

3. У разі саморозпуску громадського об'єднання його майно та кошти після задоволення вимог кредиторів передаються за рішенням такого об'єднання на статутні або благодійні цілі іншому (кільком іншим) громадському об'єднанню, а в разі неприйняття такого рішення - зараховуються відповідно до закону до державного або місцевого бюджету.

4. У разі реорганізації громадського об'єднання його майно, активи та пасиви передаються правонаступнику» [3].

Також, внаслідок існуючої колізії є сумнівними можливості використання Ст. 2 Господарського Кодексу України в частині відносин у сфері господарювання, зокрема: «Учасниками відносин у сфері господарювання є суб'єкти господарювання, споживачі, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, наділені господарською компетенцією, а також громадяни, громадські та інші організації, які виступають засновниками суб'єктів господарювання чи здійснюють щодо них організаційно-господарські повноваження на основі відносин власності» [5].

Аналогічна ситуація стосується Глави 5 «Некомерційна господарська діяльність», зокрема – статті 52 «Некомерційне господарювання». Також це стосується статті 112 «Підприємства об'єднань громадян, релігійних організацій» Господарського Кодексу України [5].

У протиріччя з положеннями цих статей вступає тлумачення власності профспілок та їх об'єднань у статті 34 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», де зокрема зазначається, що: «профспілки, їх об'єднання можуть мати у власності кошти та інше майно, необхідне для здійснення їх статутної діяльності. Право власності профспілок, їх об'єднань виникає на підставі: придбання майна за рахунок членських внесків, інших власних коштів, пожертвувань громадян, підприємств, установ та організацій або на інших підставах, не заборонених законодавством; передачі їм у власність коштів та іншого майна засновниками, членами профспілки, державними органами або органами місцевого самоврядування. Профспілки, їх об'єднання мають право власності також на майно та кошти, придбані в результаті господарської діяльності створених ними підприємств та організацій. Фінансовий контроль за коштами профспілок та їх об'єднань державними органами та органами місцевого самоврядування не здійснюється» [1]. Такий підхід законотворця, з одного

боку, ніби посилює незалежність профспілок, з іншого ж – виводить їх з площини чинного щодо регулювання діяльності громадських організацій законодавства.

Таким чином, зазначена колізія не дозволяє профспілкам користуватися тими можливостями, які мають звичайні громадські об'єднання в частині соціальних та економічних механізмів державного управління. Аналіз та порівняння правових актів демонструє, що законодавець зробив акцент на економічному механізмі діяльності профспілок та правовому механізмі державного управління. При цьому Організаційний механізм розглядається як можливість створення великої кількості регіональних відділень, а також об'єднання в коаліції, федерації тощо.

Другою вагомою проблемою правового регулювання профспілкового контролю є відсутність в правових актах чіткого однозначного визначення поняття «громадський контроль», що, на наш погляд, ускладнює роботу профспілок. З огляду на це, вважаємо за доречне розглянути існуючі підходи до визначення понять «контроль» та «громадський контроль».

Юридична енциклопедія дає нам таке визначення поняття «контроль (франц. controle – перевірка, від старофранцузького «contrerole» – список, що має дублікат для перевірки) – перевірка виконання законів, рішень тощо. Є однією з найважливіших функцій державного управління. За об'єктами, суб'єктами і сферами поділяється на державний, відомчий, надвідомчий, виробничий та інші види контролю» [6, с. 323]. Цю ж позицію розвиває В. М. Гарашук, зазначаючи однак, що хоча термін «контроль» походить від французького «controle», воно, в свою чергу, утворилося від латинського «contra» – префікс, що означає «протидію», «протилежність» тому, що виражено в другій частині слова «контроль», яке додатково містить слово «роль» (від латинського «role»), тобто «міра впливу, значення, ступінь участі в чомусь». У цьому випадку в значенні слова «контроль», окрім «перевірки» або «нагляду з метою перевірки», виявляється ще один компонент, який іноді не береться до уваги, – протидія чомусь небажаному [7, с. 55]. Таким чином, поняття контролю можна розуміти як перевірку когось, чогось, з метою протидіяти небажаним процесам, явищам. Природа контролю є підсвідомо зрозумілою, а саме слово надійно закріпилося в українській мові, й давно не сприймається чимось чужорідним.

Водночас, за своєю природою, контроль є дуже широким поняттям. Так, дослідник проблематики контролю С. А. Косінов (2013), в контексті розуміння поняття контрольної діяльності, умовно виділяє три підходи до розкриття її природи: 1) контроль як органічна функція управління (у межах цього підходу можливим є розгляд контролю в широкому значенні як системи перевірки відповідності процесу функціонування об'єкта прийнятим управлінським рішенням, виявлення результатів впливу суб'єкта на об'єкт, допущення відхилень від рішень; та у вузькому, спеціальному, коли контроль розглядається як складова частина тієї чи іншої сфери і включається у планування, аналіз та облік); 2) контроль як набір засобів регулювання поведінки окремої особи або організації в цілому; 3) контроль як обмежувальна функція системи, що виконує завдання зворотного зв'язку, забезпечує нагляд за станом системи в цілому [8, с. 65-66].

С. В. Шкляр (2018), погоджуючись з позицією С. А. Косінова, зазначає, що дійсно, поняття контролю органічно вплітається до складу функцій управління та є досить поширеним у правовій теорії багатьох галузей права [9, с. 73].

На переконання ж В. Д. Немцова (2001), контроль, в першу чергу, можна вважати заключною ланкою в ланцюгу функцій управління. Функція контролю – це характеристика управління, яка дає змогу виявити проблеми та скоригувати відповідно діяльність. Тому ні планування, ні створення організаційних структур, ні мотивацію не можна розглядати окремо від контролю [10, с. 295].

Окремої уваги заслуговує бачення Дональда М. Коннела, який пропонує власний підхід до розрізнення дефініцій «контроль» та «нагляд». Контроль, на думку дослідника, припускає, що орган, який контролює, може підміняти акти підконтрольного органу, а нагляд пов'язується з можливістю наглядового органу лише звертати увагу піднаглядного органу на ті його порушення, які він виправляє сам чи їх виправляє орган вищого підпорядкування [11, с.24]. В такому контексті контрольна діяльність профспілок дійсно здебільшого має ознаки наглядової. Однак, з огляду на певну традиційність, поки що вважаємо не доречним вживання дефініції «профспілковий нагляд»

Отож, аналіз наукової літератури дозволяє узагальнити, що поняття «контроль» є досить різноплановим, зміст і розуміння сутності якого змінюються залежно від аспекту його розгляду. Однак, в загальному розумінні, контроль являє собою функцію управління, яка передбачає проведення перевірок, з метою протидії небажаним явищам, процесам.

Що стосується безпосередньо громадського контролю, існує чимало досліджень, зорієнтованих, перш за все на функціональній природі цього явища.

Так, наприклад, О. В. Тинкован (2010) Громадський контроль тлумачить з посиланням на роботи А. С. Крупника, зокрема «Громадський контроль – це одна з функцій громадянського суспільства, проявом якої є публічна перевірка діяльності органів влади з боку громадян та їх об'єднань на відповідність цілей, проголошених владою, яка спрямована як на корегування як цієї діяльності, так і самих цілей» [12, 13]

Вже згадуваний С. А. Косінов (2015), розглядаючи проблеми суб'єктів громадського контролю зазначає, що «якщо немає громадського контролю над механізмом державної влади, то ніколи не буде й реального народовладдя» [14, с. 11]. При цьому до суб'єктів громадського контролю науковець відносить і профспілки як громадські об'єднання.

О. Н. Євтушенко (2013) зазначає, що «громадський контроль за діяльністю органів державного управління і місцевого самоврядування є важливою формою реалізації демократії і способом залучення громадян до управління суспільством та державою». [15, с. 224] Окрім того громадський контроль тлумачиться науковцем як «вид соціального контролю, який здійснюється об'єднаннями громадян та самими громадянами» [15]. При цьому автор до суб'єктів громадського контролю відносить окремо профспілки і громадські

об'єднання, з чим ми погоджуємось.

І. Магновський (2016) вважає, що «громадський контроль – це ефективний інструмент громадськості щодо виявлення, попередження та усунення порушень прав і свобод громадян, є складовим елементом їх захисту та спрямований на забезпечення підвищення продуктивності діяльності органів публічної влади, підприємств, установ й організацій, що надають відповідні послуги». [16, с. 82]. Натомість Є. Захаров (2009) громадський контроль розглядає в контексті прав людини і зазначає, що усталеного розуміння громадського контролю не існує. Його об'єктом вважається «діяльність держави і місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб». [17]. При цьому науковець дає власне визначення громадському контролю: «це публічна перевірка громадянським суспільством діяльності держави на відповідність проголошеним нею цілям, коригування цієї діяльності і самих цілей, підпорядкування політики держави, діяльності її органів і посадових осіб інтересам суспільства, а також нагляд громадянського суспільства за діяльністю державних органів та органів місцевого самоврядування, спрямованою на захист і забезпечення прав і законних інтересів людини та фундаментальних свобод, і на повагу до них» [17].

Поняття «профспілковий контроль» не використовується в законодавстві, втім воно широко використовується в практиці юридичних роз'яснень щодо контрольної діяльності. Так, на думку Ф. Цесарського, «профспілковий контроль, слід розглядати - як одну з форм реалізації захисної функції профспілок, направлену на охорону, попередження та відновлення трудових і соціально-економічних прав працівників в разі їх порушення» [18]. Втім, таке тлумачення не відповідає законодавству України про профспілки, оскільки там відсутнє поняття «захист соціально-економічних інтересів працюючих».

Тому, узагальнюючи все зазначене, вважаємо за доцільне доповнити чинне законодавство поняттям «профспілковий контроль», яке можна визначити як основну функцію профспілок в системі публічного управління, спрямовану на захист соціально-економічних та правових інтересів працюючих в частині створення безпечних умов праці, форм, систем і норм оплати праці, всіх видів компенсаційних і гарантійних виплат, соціального, медичного та інших видів страхування, збереження здоров'я, пенсійних гарантій.

Висновки та перспективи подальших досліджень

З метою удосконалення правового регулювання контрольної функції профспілок та задля усунення існуючої правової колізії, стосовно законодавства про профспілки, запропоновано внести ряд змін до чинних Законів України, зокрема:

1. В Законі України «Про громадські об'єднання», викласти п. 1 Ст. 2. «Сфера дії Закону» у наступній редакції: *«Дія цього Закону поширюється на суспільні відносини у сфері утворення, реєстрації, діяльності та припинення громадських об'єднань в Україні, у тому числі – професійних спілок (профспілок), у випадках, передбачених Законом України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності».*

2. В Законі України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»:

1) додати до Ст. 1 «Визначення термінів» п. 7 наступного змісту:

«профспілковий контроль – основна функція профспілок в системі публічного управління, спрямована на захист соціально-економічних та правових інтересів працюючих в частині створення безпечних умов праці, форм, систем і норм оплати праці, всіх видів компенсаційних і гарантійних виплат, соціального, медичного та інших видів страхування, збереження здоров'я, пенсійних гарантій». Пункти 7 та 8 відповідної статті змістити на позиції пунктів 8 та 9 відповідно.

2) викласти Ст. 4. «Законодавство про профспілки» у такій редакції:

«Законодавство про профспілки складається з Конституції України, Закону України «Про громадські об'єднання», цього Закону, Кодексу законів про працю України, Господарського Кодексу України та інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до них.

Закони та інші нормативно-правові акти не можуть бути спрямовані на обмеження прав і гарантій діяльності профспілок, передбачених Конституцією України, цим Законом, крім випадків, передбачених частиною другою статті 3 цього Закону.

Закон України «Про громадські об'єднання» застосовується до профспілок, якщо інше не передбачено цим Законом.

Якщо міжнародними договорами, угодами, конвенціями, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, передбачено більш високий рівень гарантій щодо забезпечення діяльності профспілок, то застосовуються норми міжнародного договору або угоди».

Використана література:

1. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15 вересня 1999 року № 1045-XIV – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14#Text>
2. Про об'єднання громадян: Закон України від 16 червня 1992 року № 2460-XII. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2460-12#Text>
3. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>
4. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. С. 141.
5. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року № 436-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144 (зі змінами та доповненнями).
6. Юридична енциклопедія : В 6 т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. К. : «Укр. енцикл.», 2001. Т. 3 : К-М. 2001. 792 с.

7. В. М. Гарашук Контроль та нагляд у державному управлінні. Х. 1999. С. 55
8. Косінов С. А. Контроль у державі як складова соціальної системи // Вісник Національної академії правових наук України. № 2 (73). 2013. С.65.
9. Шкляр С. В. Контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції в Україні: адміністративно-правові засади організації та функціонування. дис. док. юрид. наук. Київ. 2018. 531 с.
10. Немцов В. Д. Менеджмент організацій : навч. посібник / В. Д. Немцов, Л. Є. Довгань, Г. Ф. Сініюк. К. : УВПК «Ексоб», 2001. 392 с.
11. Коннел Дональд М. Хартія з НАТО допоможе Україні знову посісти належне місце в Європі // НАТО. 1997. Спецвипуск. С. 23-25.
12. Тинкован О.В. Громадський контроль та громадська експертиза: проблеми співвідношення понять. URL: <http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2010-01/10tovpsp.pdf>
13. Крупник А. Громадський контроль: сутність та механізми здійснення URL: https://novyi-stryi.at.ua/gromkontrol/KRUPNYK_A_pro_grom_kontrol.pdf
14. Косінов С. А. Суб'єкти громадського контролю Проблеми законності. 2015. Вип. 129. С. 10-19.
15. Євтушенко О. Н. Державне управління (Основи теорії державного управління) : [навчальний посібник у трьох частинах] / О. Н. Євтушенко, В. І. Андріяш. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. ISBN 978-966-336-273-1. Ч. 1. Основи теорії державного управління. 2013. 268 с. ISBN 978-966-336-278-6.
16. Магновський І. Правове осмислення громадського контролю на сучасному етапі державотворення України. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. 2016. № 855. С. 79-85.
17. Євген Захаров: Громадський контроль і права людини, Харківська правозахисна група URL : <https://opora.lviv.ua/529-2/>
18. Цесарський Ф. А. Деякі проблеми реалізації захисної функції профспілок // Вісник Академії правових наук України. 2002. №4 (31). С. 186-191.

References.

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (1999), The Law of Ukraine "On trade unions, their rights and guarantees of activity", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14#Text> (Accessed 13 August 2019).
2. The Verkhovna Rada of Ukraine (1992), The Law of Ukraine "On associations of citizens", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2460-12#Text> (Accessed 13 August 2019).
3. The Verkhovna Rada of Ukraine (2012), The Law of Ukraine "On public associations", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text> (Accessed 13 August 2019).
4. The Verkhovna Rada of Ukraine (1996), The Law of Ukraine "Constitution of Ukraine", *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, vol. 30..
5. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003), The Law of Ukraine " Commercial Code of Ukraine", *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*, vol. 18, vol. 19-20, vol. 21-22, art.144 (with changes and additions).
6. Shemshuchenko, Yu.S. and others (2001), *Yurydychna entsyklopediia* [Legal encyclopedia], vol. 3, «Ukr. entsykl.», Kyiv, Ukraine, P. 792.
7. Harashchuk, V. M. (1999), *Kontrol ta nahliad u derzhavnomu upravlinni* [Control and supervision in public administration], Kh., Ukraine, P. 55
8. Kosinov, S. A. (2013), "Control in the state as a component of the social system", *Visnyk Natsionalnoi akademii pravovykh nauk Ukrainy*, vol. 2 (73), P.65.
9. Shkliar, S. V. (2018), "Control over observance of the legislation on protection of economic competition in Ukraine: administrative and legal bases of the organization and functioning", Abstract of Ph.D. dissertation, Kyiv, Ukraine, P. 531.
10. Niemtsov, V. D. Dovhan, L. Ye. and Siniok, H. F. (2001), *Menedzhment orhanizatsii: navch. posibnyk* [Management of organizations: a textbook], UVPK «Eksob», Kyiv, Ukraine, P. 392.
11. Connell Donald M. (1997), "The Charter from NATO will help Ukraine to regain its rightful place in Europe", NATO, Special issue, pp. 23-25.
12. Tynkovan, O.V. "Public control and public expertise: problems of correlation of concepts", available at: <http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2010-01/10tovpsp.pdf> (Accessed 13 August 2019).
13. Krupnyk, A. "Public control: essence and mechanisms of implementation", available at: https://novyi-stryi.at.ua/gromkontrol/KRUPNYK_A_pro_grom_kontrol.pdf (Accessed 13 August 2019).
14. Kosinov, S. A. (2015), "Subjects of public control Problems of legality", *Problemy zakonnosti*, vol. 129, pp. 10-19.
15. Yevtushenko, O. N. and Andriash, V. I. (2013), *Derzhavne upravlinnia (Osnovy teorii derzhavnoho upravlinnia)* [Public administration (Fundamentals of the theory of public administration)], Part 1, Vyd-vo ChDU im. Petra Mohyly, Mykolaiv, Ukraine, P. 268 s.
16. Mahnovskiy, I. (2016), "Legal understanding of public control at the present stage of state formation of Ukraine", *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika». Yurydychni nauky*, vol. 855, pp. 79-85.
17. Yevhen Zakharov, "Public control and human rights", Kharkivska pravozakhysna hrupa, available at: <https://opora.lviv.ua/529-2/> (Accessed 13 August 2019).
18. Tsesarskyi, F. A. (2002), "Some problems of realization of protective function of trade unions", *Visnyk Akademii pravovykh nauk Ukrainy*, vol. 4 (31), pp. 186-191.

Стаття надійшла до редакції 20.08.2019 р.